

Otistik Çocuklar İçin Davranışsal Eğitim Programı

modül 1

OÇİDEP

OÇİDEP,erken ve yoğun davranışsal bir eğitim (EYDE) programıdır. EYDE, UDA (Uygulamalı Davranış Analizi) ilkelerine dayalı çeşitli öğretim tekniklerinin sistematik kullanımıyla otistik özellikler gösteren çocuklara çeşitli beceriler kazandırmak amacıyla Lovaas tarafından geliştirilmiş, bilimsel dayanaklı bir uygulamadır.Otizm ve gelişim geriliği olan bireylere hizmet eder.

Erken yoğun davranışsal eğitim programları (EYDE) , otizmliler için hayati önem taşıyor. Çünkü eyde programlarına en az 2 yıl süreyle devam eden otizmliler çocukların yaklaşık yarısı ileriki yıllarda normal eğitim ortamlarına devam edebilmekte ve toplumsal yaşama katılabilmektedir.

NEDEN OÇİDEP KULLANALIM

- 50 yıllık deneyim geçmişi ile en bilimsel programdır.
- ABD , Avusturalya , Hong Kong , İngiltere , İsrail , Kanada, Malezya'da aktif kullanılmaktadır.
- Ön değerlendirme ve öğretim iç içedir.Zaman kaybını engeller.
- Uzun dönem olarak düşünüldüğünde ailelere ve devlete kazanç sağlamaktadır.
- Programa dahil edilen çocukların önemli bir bölümü kaynaştırma ortamlarında eğitim almaya başlamıştır.
- Programa dahil edilen çocukların %47 si normal zeka sınırlarına ulaşmıştır.
- OÇİDEP , bünyesinde 15 farklı öğretim alanına yer verir.

OÇİDEP KULLANMAK BİZE NE KATAR?

- OÇİDEP kullanmak eğitiminin , uygulama sürecinde enerjisini en tasarruflu şekilde kullanmasına olanak sağlar.
- Süreç basamakları belli olduğu için eğitmeni ne yaptığını farkındadır.
- Eğitmeni mesleki anlamda geliştirir ve özgüven depolar.
- Eğitmeni için karşısındaki bireyin yetersizlikten etkilenme düzeyi önemini yitirir.
- Eğitmenin kendisine ve yetersizlikten etkilenen her bireye karşı umudunu her zaman yüksek tutmasını sağlar.

OÇİDEP KULLANARAK NELER ÖĞRETECEĞİZ?

TAKLİT	EŞLEME ve SINIFLAMA
ALICI DİL	OYUN
ADINA TEPKİ VERME	ORTAK DİKKAT
İFADE EDİCİ DİL	TUVALET BECERİSİ
SOYUNMA GİYİNME	BESLENME
ADI SÖYLENEN NESNEYİ ve EYLEMİ BELİRLEME	İŞİTİLEN SESİN KAYNAĞINI BELİRLEME
EL BECERİLERİ	İLETİŞİM

modül 1

*OÇİDEP kapsamında kullanılan en temel davranışsal süreçler : Olumlu Pekiştirme , Ayrımlı Pekiştirme , Güdüsel İşlemler , Uyarın Kontrolü , Öğretimsel Uyarlamalar , Kalıcılık ve genelleme çalışmalarıdır.

OLUMLU PEKİŞTİRME

Öğretilmesi hedeflenen beceri ve iletişim gibi çocukta arttırılmak istenen davranışlardan hemen sonra çeşitli sosyal , yiyecek - içecek , nesne , etkinlik ve ya sembol pekiştireçler sunarak , o davranışların ilerde yapılma olasılığını artırma sürecidir.

AYRIMLI PEKİŞTİRME

hedef davranışın daha düzgün formlarının daha yoğun pekiştirilmesi ya da davranış sorunlarının görmezden gelinip davranış sorunu gözlenmeyen zaman dilimlerinin sonunda pekiştirme yapılması gibi farklılaştırmalarla yürütülen pekiştirme uygulamalarıdır.

GÜDÜSEL İŞLEMLER

Pekiştirmenin etkililiğini arttırmak amacıyla etkinlik , araç ve pekiştireç seçerken çocuğun ilgilerinden yararlanma ve mümkün olan her durumda çocuğa seçim fırsatları sunma biçimindeki öncül düzenlemeleridir.

UYARAN KONTROLÜ

Sistemantik olarak ipucu sunma ve silikleştirme uygulamasıyla belirli becerilerin kazandırılması sürecidir.

ÖĞRETİMSEL UYARLAMALAR

Edinimin gecikmesi durumunda tepki tanımlarında , ipucu sunumlarında , öğretimsel araçlarında vb. yapılan uyarlamalardır.

KALICILIK ve GENELLEME ÇALIŞMALARI

Edinilen becerilerin farklı ortam ve durumlarda da sergilenebilmesini sağlamak amacıyla araç-gereçleri ve eğitimcileri çeşitlendirme, edinilen beceriler üzerinde belirli aralıklarla çalışmaya devam etme vb. çalışmalardır.

OÇİDEP HAKKINDA BAZI ARAŞTIRMALAR

- En az 2 yıl ve haftada 40 saat EYDE programı ile eğitim gören çocukların; daha az yoğunlukta eğitim alan ve hiç eğitim almayan çocuklara göre çok daha fazla ilerlemeler kaydettiği gözlenmiştir. Bu çocukların %47'si normal zeka sınırlarına ulaşmış ve otizm özelliklerinden kurtulmuşlardır.
- EYDE programına maruz kalan çocukların ileri ki yıllarda özel eğitime olan ihtiyaçları azalmış ve yaşamlarının bir çok alanında bağımsızlığa ulaşmışlardır.
- EYDE hizmeti alan çocuklarda zihinsel , iletişim ve uyumsal becerilerinde önemli ilerlemeler; otizm özelliklerinde ise önemli azalmalar olduğu gözlenmiştir. Bu çocukların önemli bir bölümü kaynaştırma ortamlarında eğitim almaya başlamıştır.
- 344 otizmlili çocukla yapılan ilk test- son test değerlendirmesi sonucu, EYDE programına maruz kalan çocuklar, diğer programları alan çocuklara göre; önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Yine de her çocukta ilerleme kaydedilmesi imkansızdır. Ama orta ve ileri düzey otizmlili ve gelişim geriliği olan bireylerin, EYDE'den mutlaka yararlanması , bu şansın verilmesi gerekmektedir.

modül 1

*OÇİDEP'e başlamadan önce süreci etkileyecek davranış problemlerine , süreci etkili hale getirecek pekiştireçlere ve en önemlisi sürece başlamak için oturma davranışının öğrenimine değinmek gerekiyor.

SÜRECİN DAHA ETKİLİ OLMASI İÇİN

- görmezden gel
- kararlı ol
- ayrımlı pekiştir
- çevredekilere engel ol

DAVRANIŞ SORUNLARIYLA BAŞA ÇIKMA

Sınırlı (yinelenen) İlgî ve Davranışlar

Takıntılı davranışlar , öğretimi engellemediği sürece büyük bir sorun değildir. Aile üzerinde stres düzeyini arttırmazlar. Sonraki yıllarda, gelişim düzeylerine olumsuz etkisi olabilir.

- Davranışsal yaklaşıma dayalı olarak yürütülen çalışmaların odak noktası bugüne değin ,davranışları sürdüren pekiştireçlerin belirlenmesi,ortadan kaldırılması ve sosyal açıdan uygun başka davranışların pekiştirilmesi ile takıntılı davranışların azaltılması şeklinde olmuştur.
 - Takıntılı davranışlar şu şekilde pekişiyor olabilir:
 - 1.Sosyal Olumlu Pekiştirme:İlgî görme, nesne ya da yiyecek elde etme
 - 2.Sosyal Olumsuz Pekiştirme: İstenmeyen etkinlikten kaçma
 - 3.Otomatik Olumlu Pekiştirme:Duyusal uyaran elde etme
 - 4.Otomatik Olumsuz Pekiştirme:Kulak ağrısının azalması
 - 5.Sosyal ve Otomatik Pekiştirme Kombinasyonu:Herhangi ikisinin birleşimi
 - En çok kabul gören hipotez: OTOMATİK PEKİŞTİRME'dir. Bunun Nedenleri:
 - Çevresel zenginleştirme gibi uyarlamalarla otomatik pekiştireç kaynağının değişmesi sağlandığında,takıntılı davranışlar azalmaktadır.
 - Duyusal ürünler azaltıldığında , takıntılı davranışlar azalmaktadır.
 - Bu davranışlara izin vermek ,diğer davranışlar için pekiştireç işlevi de görebilmektedir.Bu davranışlara sınırlı düzeyde izin vermek ya da engellemek, ilerde oluşma sıklıklarını arttırmaktadır.İzin verilmesi ise,ilerde oluşma sıklığını azaltmaktadır.
- Davranışsal bakış açısıyla geliştirilen programlarda bu davranışlar 2 şekilde kontrol altına alınır:

1.Sonuç Düzenlemeye Dayalı Uygulamalar

Tepkiyi kesme
Yeniden yönlendirme
Ayrımlı pekiştirme
Duyusal söndürme
Tepkinin bedeli : pekiştireçleri kaybeder.(son çare)
İşlevsel iletişim: aynı pekiştirece ulaşabileceği başka bir davranış belirlenir.

2.Öncül Düzenlemeye Dayalı Uygulamalar

Çevresel zenginleştirmeler
Beceri zenginleştirme

Öfke Nöbetleri

Aynı takıntılı davranışlarda olduğu gibi , öfke nöbetlerini de pekiştiren şeyler vardır. Öfke nöbetlerinin ardından çocuk,

- İlgî elde ediyor
- Nesne-etkinlik elde ediyor
- Duyusal uyaran elde ediyor
- İstemediği etkinlikten kaçıyor olabilir.

***Öfke nöbetlerini ortadan kaldırmak için bu davranışı izleyen pekiştireçlerin işe yaramadığını kanıtlamak gerekir.(işlevsiz kılmak gerekir)

Bu yüzden,

- Görmezden gelinir
- Diğer davranışlar ayrımlı pekiştirilir
- Çevredeki insanların yatıştırma çabalarına izin vermeyin
- Görmezden gelince nöbetin şiddeti artacaktır ama asla kararlı yapınızı bozmayın
- Öfke nöbeti sonrasında çocuğun istediğine ulaşmasına da engel olun
- Öfke nöbeti sırasında çocuğun kendisine ve çevresine zarar vermesine engel olun ama görmezden gelmeye devam edin

OÇİDEP'te,

- OÇİDEP sırasında ortaya çıkan öfke nöbetleri için öğretimin başında ders süreleri kısa ,tenefüs süreleri uzun olabilir.(15 dk ders-15 dk tenefüs-15 dk ders)
- Her gün ders süreleri arttırılarak , 2 hafta içinde 45 dk ders -15 dk tenefüs sistemine geçin.
- İlk başlarda en fazla 5-6 denemeye yer verin.
- Oyun zamanı 3 dk olabilir.
- Deneme sayılarını birden bire arttırmayın.

PEKİŞTİREÇ BELİRLEME

- İlk derse başlamadan önce çocuğun yakınlarına danışarak ya da çocukla etkileşim kurarak sosyal ve yiyecek-içecek pekiştireçlerinin belirlenmesi gereklidir.
- Ayrık denemelerle öğretim sürecinde çocuğu pekiştirmek için övgü sözleri,onay sözleri , gıdıklama , başını okşama , çak yapma gibi kısa süreli sosyal pekiştireçler kullanılır.
- Yiyecek içecek pekiştireci belirlemede zorluk yaşıyorsa , pekiştireç belirleme formu kullanılır.

PEKİŞTİREÇ NASIL BELİRLENİR?

- Yiyecek içecek pekiştireci belirlemek için olası pekiştireçler yazılır.
- İlk 5 denemede çocuğun en çok tercih ettiği 3 pekiştireç kullanılır.
- Bu pekiştireçlerin karşısındaki ilk 5 kutucuğa çarpı işareti koyulur.
- Pekiştireç değerlendirme çalışmalarına masa,sehpa ya da tepsi içerisine bu 3 pekiştirecin her birinden birer tane koyularak devam edilir.(1 adet üzüm , 1 adet şeker , 1 adet fındık)
- Birinci deneme başlar ve çocuğa istediğini seçmesi söylenir.
- Birinci denemede çocuk hangi yiyeceği seçtiyse , formda o yiyeceğin yanındaki kutuda , çarpı işaretinin yanına artı konur.
- Çocuk pekiştireci bitirdikten sonra aynı 3 pekiştireç ile süreç tekrarlanır.
- Aynı pekiştireçlerle 5 deneme yürütülür.
- Her denemede pekiştireçlerin konumu değiştirilir.
- Çocuğun en çok tercih ettiği pekiştireç , çocuk için en etkili pekiştireçler listesine eklenir.
- Bir sonraki basamakta , çocuğa sürece başlarken uyguladığımız ilk 5 denemede , çocuğun en az tercih ettiği ya da hiç tercih etmediği pekiştireç sürece eklenir.Çocuk için başlangıçta tercih edilmemiş bir nesne ilerleyen zamanlarda en çok tercih edilen olabilir.
- Önceki seçimde 1.olan pekiştireç çocuk için en etkili pekiştireç listesine eklendi.Bu süreçte 2. ve 3. olan pekiştireç , az ya da hiç tercih edilmemiş pekiştireçle yeni bir üçlü grup haline gelir.
- İlk pekiştireci nasıl seçtiyse , burada da süreç tekrarlanır ve çocuk için en etkili pekiştireçler belirlenir.

NOT : Ayrımlı Pekiştirme

- Diğer davranışları ayrımlı pekiştirme (DDAP)
- Karşıt davranışları ayrımlı pekiştirme (KDAP)
- **Alternatifleri davranışları ayrımlı pekiştirme(ADAP)**
- Seyrek yapılan (azalan) davranışları ayrımlı pekiştirme(SDAP)
- Yüksek oranda yapılan (artan)davranışları ayrımlı pekiştirme(YDAP)

PEKİŞTİREÇ KONUSUNDA ÖNEMLİ NOKTALAR

- Pekiştireç belirleme süreci , pekiştireçler etkisini yitirmeye başladığında tekrarlanmalıdır.
- Pekiştireç belirleme süreci 1-2 haftada bir tekrarlanırsa daha kesin sonuçlar alınabilir.
- Pekiştireç eğitmenin kolayca ulaşacağı ama çocuğun göremeyeceği, ulaşamayacağı bir yerde olmalıdır.
- Verilen pekiştireci çocuk 4-5 saniyede tüketmelidir.
- Çocuğun öğretim oturumlarına aşırı tok gelmemesi işinizi kolaylaştırır.
- Pekiştireçler ,öğretim dışında kullanılmamalıdır.
- Yiyecek pekiştirecinin etkili olmadığı durumlarda etkinlik pekiştireci kullanılmalıdır.
- Sosyal pekiştireç uygularken,öğretim oturumundan farklı bir karaktere bürünülür.(ses tonu ve jest)
- Çocuğun pekiştireci masa üzerinde görebileceği tek an , oturma davranışı öğretimi sırasında çocuğun masaya ilgisini çekmek içindir.
- Çocuğun her bağımsız doğru tepkisinden sonra sosyal pekiştireci her defasında verin.
- Verilen yiyecek pekiştireçlerinin sağlıklı ve çocuğun diyetine ya da özel beslenme programına uygun olduğundan emin olun.

PEKİŞTİREÇ SEYREKLEŞTİRME

- Bağımsız her tepkiden sonra yiyecek pekiştirecinin yanında her zaman sosyal pekiştireç de eşlik eder.Ancak yiyecek pekiştireci zamanla azaltılır ve bitirmek amaçlanır.Artık sürece sadece sosyal pekiştireçle devam edilir.
- Ancak, pekiştireç hızlı seyrekleşirse,hatalar artar.Yavaş silikleşirse de çocuk pekiştireçten sıkılır.
- Çocuğun her bağımsız doğru tepkisinden sonra sosyal pekiştireci her defasında verin ama yiyecek pekiştirecini bir kaç doğru tepkisinden sonra verin.Bunun için uygun bir değişken oranlı pekiştirme tarifesi belirleyin.
Örneğin : DOP3 'e göre,ortalama 3 doğru tepkinin biri pekiştirilir.
DOP2' ye göre ,ortalama 2 doğru tepkinin biri pekiştirilir.
Gittikçe seyrekleştirin ve DOP5'e geçmeyi hedefleyin.

modül 1

YERİNE OTURMA DAVRANIŞI

İLK KURAL : Çocuk ile süreci sunacak kişi aynı masa etrafında oturacak.

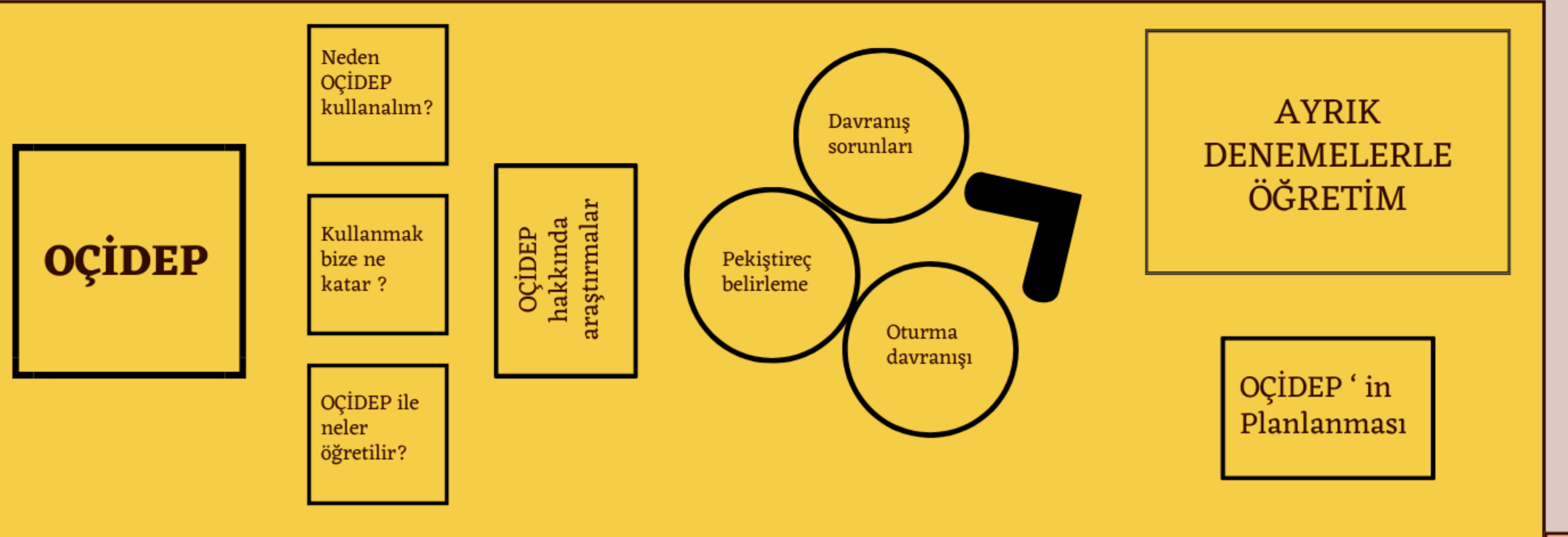
-Karşılıklı oturmak daha iyi bir iletişim fırsatı sunar ancak çocuğun durumu yanına ya da arkasına oturmamızı da gerektirebilir.

-Çocuğa zamanla 'buraya gel' yönergesi ile sandalyesine oturması gerektiğini öğretilmelidir.

- Buna beceriye önem verin, çünkü sizi ileriki zamanlarda zorlayabilir.

OTURMA DAVRANIŞI ÖĞRETİMİ

- Çocuk odada serbest haldeyken ilgisini çekin.Siz çalışmaya başlayacağınız şekilde oturun.
- Pekiştireçleri masaya koyun,görsün ama materyalleri göremeyeceği bir yerde tutun
- İlgisini çektiğiniz anda sandalyeye vurarak 'buraya gel' yönergesini verin. (Asla tekrar etmeyin , çocuğun adını kullanmayın)
- İki üç saniye tepki fırsatı sunduktan sonra çocuk oturmazsa tam fiziksel yardım ile sandalyeye oturtun.
- Siz yerinize oturun ve çocuğa en sevdiği pekiştireçten verin , abartılı şekilde sosyal pekiştireç sunun.
- Oturtmak için kullanacağınız tam fiziksel yardımı bir kaç günde silikleştirmeyi hedefleyin.
- Çocuk oturma işinde tam bağımsız olunca yiyecek pekiştirecini yavaş yavaş bitirin ama sosyal pekiştireci her zaman devam ettirin.
- Çocuğun sandalyeye oturması için verilen "buraya gel" yönergesine uygun tepkide bulunmasını sağlamak için
 1. Önceleri çocuğu masaya yakınken çağırın.
 - 2.Çocuğun dikkatinin sizde olmadığı durumlarda yönerge vermeyin.
 - 3.İlerleyen zamanlarda çocuk diğer odadayken bile çağırabilirsiniz.
- İlerleyen zamanlarda mutlaka ayrımlı pekiştirece yer vermelisiniz.Yerine oturması geciktiğinde ya da siz ipucu kullandığınızda hiç yiyecek pekiştireci vermemelisiniz.Sosyal Pekiştireci sönük yapmalısınız.
- Sosyal pekiştirme yapmaktan asla vazgeçmeyin.

modül 1

ÖNEMLİ NOKTALAR

- Denemeler Arasında Yönerge Verme:
-Kısa ve 1 kez söyleyin
-Kararlı,ciddi ve orta bir ses tonu
-Çocuğun adını kullanmayın.
- Bekleme süresinde çocuk yanlış bir tepkide bulunursa,
 - 1.Çocuğu durdurun
 - 2.Ellerini masanın üstüne koydurun
 - 3.Yönergenizi tekrar edin
 - 4.Öğretime en son yaptığımız ipucunu kullanarak devam edin.
 - 5.Pekiştirmeyi sönük yapın.
- Denemeler Arası Bekleme
-Çocuk pekiştireci tüketir tüketmez yeni denemeye başlayın.
-Yeni denemeye başlarken gecikerseniz çocuğun ilgisi başka şeylere kayabilir.
- Yoklama Denemelerine Yer Verme :
5-6 denemede bir ,hiç ipucu olmadan,çocuğun beceriyi yapıp yapmadığını sınavın.Bu sınavları yönergeden sonra 3-4 saniye bekledikten sonra yapın.(belki kendisi yapar diye süre verin)
- Farkında olmadan ipucu sunabilirsiniz.Ellerinizle,aracın konumuyla,bakışlarınızla ek ipucu vermediğinizden emin olun.
- Aracın ya da pekiştirecin çocuğun özelliklerine uymadığı durumlar olabilir.Tutmakta zorlandığı,rahatsız olduğu ve çok ilgisini çekip uyarıcı özellikler gösteren araçlar kullanmayın.

AYRIK DENEMELERLE ÖĞRETİM

- Deneme kavramından kasıt , çocuğun bize tepki vermesini sağlayacak bir uğraşı demektir.
- Verilen bu tepkinin doğru / bizim istediğimiz tepki denemesi olması gerekir.
- Elbette çocuğun tepkisi her zaman doğru olmayacağı için uygulayıcı devreye girip , doğru olma olasılığını artırır.
- Doğru tepki pekiştirilir ve deneme süreci sona erer.

DENEME

- Birden çok deneme art arda gelirse bir deneme bütünü ortaya çıkar.İşte bu şekilde bir çok denemenin art arda sıralanması durumu ayırık denemelerle öğretim sürecidir.
- Malzeme listesi : 2 sandalye 1 masa (ayaklar zemine degecek) , Çekmeceli masa, yanında materyal dolabı , pekiştireçler , materyaller , formlar
- Her ayırık deneme oturumuna 4-5 deneme ile başlanır , 25-30 denemeye kadar çıkmak hedeflenir.

ÖĞRETİM SÜRECİ

- Çocuk ve siz yerinizi aldıktan sonra birinci denemeyi başlatın.
- Çocuğun ilgisinin sizde olduğu ve mümkünse göz göze olduğunuz bir anda başlatın.
- Dikkatini çekmek için hafifçe masaya vurmayı ya da malzemeleri hareket ettirmeyi deneyin.(ama bunları alışkanlık haline getirmeyin.)
- Yönergenin ardından ,doğru tepkiyi tam fiziksel yardım ile çocuğa yaptırın.Hemen ardından yiyecek pekiştireci ve sosyal pekiştireç verin.
- Çocuk pekiştireci yerken malzemeleri kenara çekin ya da masadan kaldırın.
- 4-5 saniye sonra 2.denemeye geçin ve 4-5 denemeyi aynen tekrar edin.
- 4-5 denemeden sonra "oyun zamanı" deyin.Fiziksel yardım ile yerinden kalkmasını sağlayın.Zamanla bunu da silikleştirin.Çocuğun 1-2 dk çok güzel zaman geçirmesini sağlayın.Oyun zamanında çocuğa adıyla hitap edebilirsiniz.
- Oyun zamanını çocuğun en iyi yaptığı ,en başarılı ,en hızlı ve en düzgün yaptığı tepkisinden sonra verin. (asla başarısız bir denemeden sonra oyun zamanı vermeyin)
- Oyun zamanı biter bitmez oturtma sürecini tekrarlayın.

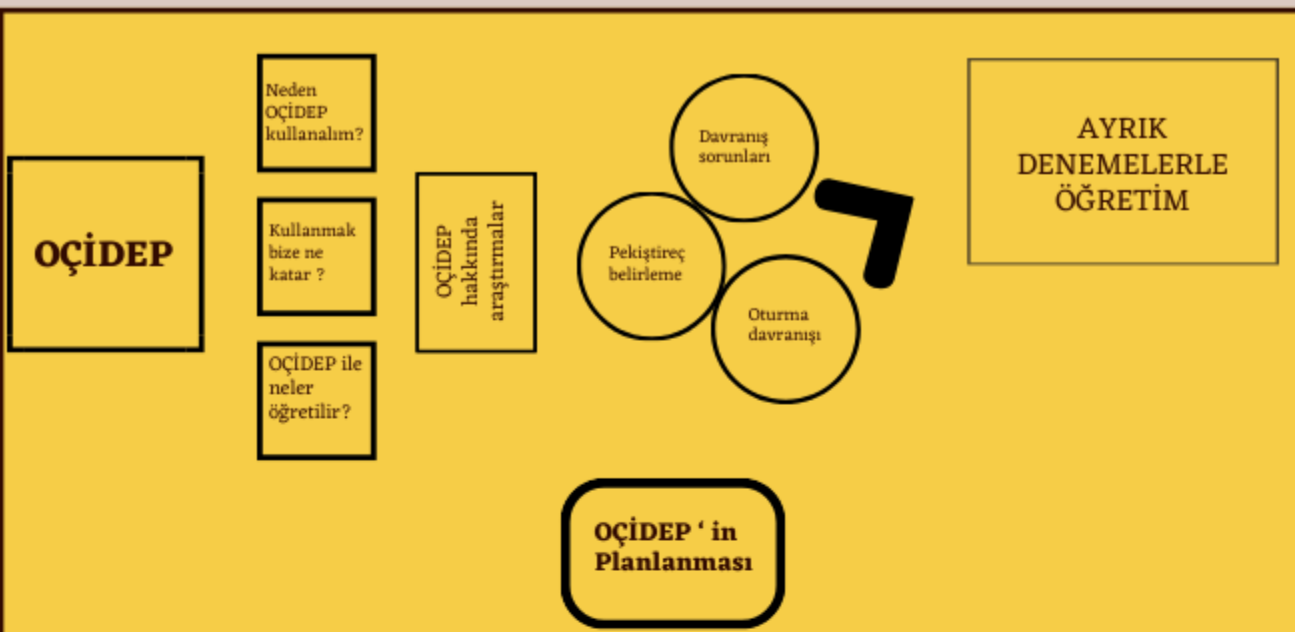
- Çocuk belli bir beceride ustalaşınca, o beceriyi farklı kişiler,farklı araçlar ve farklı ortamlar kullanarak genelleyin.

Öğretim oturumlarınızda yaptığınız denemeler sırasında ipucu silikleştirmek için aşamalı yardım tekniğini kullanın.Bu amaçla her 3-5 denemeden sonra ipucunu hafifçe azaltın.

Örnek:

- 1.Çocuğun elinin üstünden sıkıca tutup ,tam fiziksel yardım ile küpü kovaya attırmak
- 2.Çocuğun elinin üstünden hafif tutup ,kısmi fiziksel yardım ile küpü kovaya attırmak
- 3.Çocuğun bileğinden ya da kolunda tutup ,kısmi fiziksel yardım ile küpü kovaya attırmak
- 4.Jest ipucunu kullanarak küpü parmakla işaret etmek

- Bu silikleştirme yeterli olmazsa aralara ek aşamalar eklenmelidir.
- İpucu azaltırken pekiştireci arttırın.Pekiştireç arttırmayı sosyal pekiştireci daha yoğun uygulayarak da yapabilirsiniz.
- İpucu silikleştirirken çocuğun yanlış yapacağını hissettiğiniz anda devreye girip tam fiziksel yardım ile küpü kovaya attırın.Sonra bunu da silikleştirin.(ipucunu gerektiği yerde arttırın ve dolayısıyla pekiştireci azaltın)

- Hedef , haftada en az 20 saat ayırık denemelerle öğretim sunmaktır.
- İlk 40-45 dk ders;son 15-20 dk teneffüs olarak planlama yapılır.Teneffüsleri de eğitim zamanı olarak görüp verimli geçirebiliriz.
- Ayırık deneme öğretimlerinden sonra kısa süreli,1-2 dk, oyun zamanlarına yer verilir.
- Karşı karşıya ve göz göze olunmalı. (Bu yüzden tabureye oturun ya da dizlerinizin üstüne çökün.)
- Hafta içi her gün 4'er saat ard arda bir süreç en çok tercih edilen süreçtir.Çünkü çocukların uyku saatleri sürecin dışında kalır.Öğleden önce 2, sonra 3 saat olmak üzere 5 saatlik programlar da vardır. Bu süreç en fazla 6 saat olmalıdır.
- Bu sürecin en hafif hali bile tek bir eğitmenin altından kalkabileceği bir yük değildir.Bu yüzden en az 2 kişi bu süreçte yer almalıdır. (veli - öğretmen , 2 öğretmen)
- Hafta sonlarında mutlaka küçük bir zaman dilimi de olsa eğitime ayırmak gerekir.Bu noktada kalıcılık ve genelleme çalışmaları yapılabilir.

- Hafta sonu programın boş geçmesi programın sağlıklı ilerlemesine engel olacaktır.
- Eğer 7 gün eğitim düşünülürse , her gün 3 saat olmak üzere 21 saatlik bir eğitim düşünülebilir.Bu durum sürecin tek eğitmenle ilerlemesine de yardımcı olur.
- Eğer tek eğitmenle çalışılacaksa, bir kaç eşleme becerisi öğrenen çocuğa taklit becerisi de öğretilip ; karıştırılarak süreç ilerletilebilir.Tek eğitmenle çocuğun sıkılması en aza indirilmeye çalışılır.Ayrıca, en geç bir kaç ay içinde alıcı dil ve oyun becerileri de çalışılıp , öğrencinin sıkılması tam anlamıyla engellenebilir.

OÇİDEP - İZ

Çocuk OÇİDEP'e başlamadan önce , öğretilmesi planlanan temel beceriler açısından düzeyini belirlemeyi; altı ayda bir aynı değerlendirmeyi yineleyerek ve önceki düzeylerle karşılaştırarak da , çocuğun gösterdiği ilerlemeyi izlemeyi hedefler.

OÇİDEP-İZ ' de yer alan beceri alanları:

- Eşleme
- Sözel olmayan taklit
- Alıcı dil
- İfade edici dil

- OÇİDEP-İZ geliştirilme sürecinde özel eğitim ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmış , pilot uygulamalar yürütülmüştür.

OÇİDEP-İZ uygulanırken şu noktalara dikkat edilmesi gerekir:

- Beceri alanlarının hangi sırayla değerlendirileceği çocuğun özelliklerine göre değerlendirilir.
- Yönerge verilmeden önce çocuğun dikkatinin öğretmene yönelik olduğundan emin olun.
- Yönerge 1 kez verilir.4 saniye beklenir.Tepki gelmezse bir kaç kez daha yinelenir.
- Yönerge verirken çocuğun adı kullanılabilir.
- Doğru tepkiler sosyal pekiştirici ile pekiştirilir.
- Çocuğun ilgisi dağıldığında değerlendirmeye ara verilir ve daha sonra kaldığı yerden devam edilir.

OÇİDEP-İZ 'in sonuçlarının grafiğe işlenmesi ile çocukların gelişimleri görselleştirilmiş;değerlendirme zamanları ve beceri alanları açısından karşılaştırmalar yapılması mümkün kılınmıştır.

OÇİDEP - İZ GRAFİĞİ

Öğrencinin Adı Soyadı :

EŞLEME

5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0

Tarih .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20..

OÇİDEP - İZ GRAFİĞİ

Öğrencinin Adı Soyadı :

TAKLİT

5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0

Tarih .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20..

OÇİDEP - İZ GRAFİĞİ

Öğrencinin Adı Soyadı :

ALICI DİL

5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0

Tarih .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20..

OÇİDEP - İZ GRAFİĞİ

Öğrencinin Adı Soyadı :

İFADE EDİCİ DİL

5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0

Tarih .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20.. .../.../20..